

Seat No. : _____

NH-111

November-2025

B.A., Sem.-V

DSC-C- 353 : Political Science

(Panchayati Raj in India)

(NEP)

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

1. બળવંતરાય મહેતા સમિતિના ત્રિસ્તરીય પંચાયતી રાજના અહેવાલની સમીક્ષા કરો. 10

અથવા

1. નવા પંચાયતી રાજ અધિનિયમની સંક્ષિપ્તમાં ચર્ચા કરો. 10

2. ગ્રામ પંચાયતની રચના સમજાવી તેના આવક અને ખર્ચના સ્ત્રોતોની ચર્ચા કરો. 10

અથવા

2. જીલ્લા પંચાયતની રચના સમજાવી તેના કાર્યો જણાવો. 10

3. પંચાયતી રાજમાં રાજકીય પક્ષની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો. 10

અથવા

3. પંચાયતી રાજમાં સ્થાનિક એકમ અને રાજ્ય સરકારના સંબંધોને તપાસો. 10

4. પંચાયતી રાજની મુખ્ય સમસ્યાઓની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. 10

અથવા

4. પંચાયતી રાજ વિશે ગાંધીજીના વિચારોનું મહત્ત્વ જણાવો. 10

5. વિધાન ખર્ચે છે કે ખોટું તે જણાવો : (કોઈપણ દસ)

10

- (1) ભારતમાં પંચાયતી રાજ સંદર્ભે અંધારણીય સુધારો સને-1991માં કરવામાં આવ્યો.
- (2) તલાટી કમ મંત્રી ગ્રામ પંચાયતના વહીવટી વડા છે.
- (3) જીલ્લા વિકાસ અધિકારી તે જીલ્લા પંચાયતના ચૂંટાયેલ વડા છે.
- (4) ભારતમાં સૌપ્રથમ પંચાયતી રાજનો અમલ રાજસ્થાનમાં થયો હતો.
- (5) તાલુકા પંચાયતમાં સામાજિક ન્યાય સમિતિ જોવા મળે છે.
- (6) બળવંતરાય મહેતા સમિતિની રચના સને-1965માં કરવામાં આવી હતી.
- (7) ગુજરાતમાં હાલમાં ત્રિસ્તરીય પંચાયતી રાજ છે.
- (8) ગ્રામ પંચાયતની ચૂંટણીમાં રાજકીય પક્ષો ભાગ લઈ શકે છે.
- (9) તાલુકા પંચાયતની ચૂંટણીમાં રાજકીય પક્ષોનું પ્રભુત્વ જોવા મળે છે.
- (10) અશોક મહેતા સમિતિએ શહેરી સ્થાનિક સરકાર માટે અહેવાલ આપેલ હતો.
- (11) પંચાયતી રાજનો ઉલ્લેખ ભારતના અંધારણના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતોના પ્રકરણમાં કરવામાં આવેલ છે.
- (12) પંચાયતી રાજમાં સત્તાનું કેન્દ્રીયકરણ જોવા મળે છે.

Seat No. : _____

NH-111

November-2025

B.A., Sem.-V

**DSC-C- 353 : Political Science
(Panchayati Raj in India)
(NEP)**

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

1. Review the Balvantrai Mehta Committee's Report on three tier Panchayati Raj. 10

OR

1. Briefly discuss the new Panchayati Raj Act. 10
2. Explain the formation of Village Panchayat and state the sources of its income and expenditure. 10

OR

2. Explain the formation of District Panchayat and discuss its functions. 10
3. Discuss the role of political Party in Panchayati Raj. 10

OR

3. Examine the relationship between the local unit and the State Government in Panchayati Raj. 10
4. Discuss in detail the main problems of Panchayati Raj. 10

OR

4. Explain the importance of Gandhiji's thoughts on Panchayati Raj. 10

5. State whether the statement is **true** or **false** : (Any ten)

10

- (1) The Constitutional amendment regarding Panchayati Raj in India was made in 1991.
 - (2) Talati cum Mantri is the Administrative Head of the Village Panchayat.
 - (3) The District Development Officer is the elected head of the District Panchayat.
 - (4) The first Panchayati Raj in India was implemented in Rajasthan.
 - (5) Social Justice Committee is found in Taluka Panchayat.
 - (6) The Balwantrai Mehta Committee was formed in 1965.
 - (7) At present, three tier Panchayati Raj exists in Gujarat.
 - (8) Political parties can participate in Village Panchayat election.
 - (9) The influence of political parties is seen in the Taluka Panchayat election.
 - (10) Ashok Mehta Committee had submitted a report for Urban Local Government.
 - (11) Panchayati Raj is mentioned in state directives chapter of the Constitution of India.
 - (12) Centralization of power is seen in Panchayati Raj.
-